

RIKOSTAUSTATIEDON MERKITYS HARMAAN TALOUDEN RISKIN ARVIOINNISSA

SELVITYS 21/2018

Harmaan talouden selvitysyksikkö		Julkaisuaika 21.8.2018	
Tekijät Noora Jokela, Sini Hurmerinta ja Jarkko Mäki		Julkisuus julkinen	
Julkaisun nimi Rikostaustatiedon merkitys harmaan talouden riskin arvioinnissa			
Julkaisutapa sähköinen		Sivuja 16	Liitteitä
Lisätietoja medialle: Johtaja Janne Marttinen, puh. 029 512 6066 Apulaisjohtaja Marko Niemelä, puh. 029 512 6070 Muut yhteydenotot htsy@vero.fi tai www.harmaatalous.fi/Asiakaspalvelu			

TIIVISTELMÄ

Rikostaustatiedolla on huomattava merkitys harmaan talouden riskin arvioinnissa. Vastuuhenkilön rikostaustatieto on yhteydessä yrityksen veloitteiden hoitamiseen. Rikostaustatietoja ei kuitenkaan ole hyödynnetty tehokkaasti viranomaisvalvonnassa.

Rikostaustaisilla enemmän häiriöitä yritystoiminnassaan kuin muilla

Rikostaustaisten vastuuhenkilöiden hallinnoimissa yrityksissä oli paljon lyhyen elinkaaren yrityksiä sekä Verohallinnon rekisteritietojen perusteella toimimattomia yrityksiä. Yritykset olivat harvemmin merkittyinä ennakkoperintä- tai arvonlisäverorekisteriin kuin muut yritykset.

Rikostaustaisten yrityksillä oli yleisemmin verovelkaa kuin muilla yrityksillä. Suuret, yli 30 000 euron verovelat olivat suhteellisesti selvästi yleisempiä. Hoitamattomien verovelkojen osuus oli yli kolminkertainen muihin yrityksiin nähden. Arvioverotettujen yritysten osuus oli keskimäärin viisinkertainen muihin yrityksiin nähden. Yrityksen verovelka indikoi tutkitusti harmaan talouden riskiä.

Rikostaustaisten vastuuhenkilöiden yrityksiä oli verotarkastettu useammin kuin muita yrityksiä ja harmaan talouden tarkastuksiksi oli merkitty yli puolet tarkastuksista. Yritykset ja vastuuhenkilöt olivat olleet tavallista useammin ulosottotoimenpiteiden kohteina ja näillä yrityksillä oli kolme kertaa useammin konkurssivaiheita kuin muilla yrityksillä.

Paitsi talousrikokset myös muu rikostausta vastuuhenkilöllä nostaa häiriöriskiä

Yritysten häiriötietoja rikosnimikkeittäin tarkasteltaessa ei havaittu merkittäviä eroja siinä, oliko henkilöillä rikostaustassaan talousrikoksia vai muita tarkasteltuja rikoksia. Molemmissa ryhmissä talouden häiriötiedot sekä rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksupuutteet olivat tavanomaista yleisempiä.

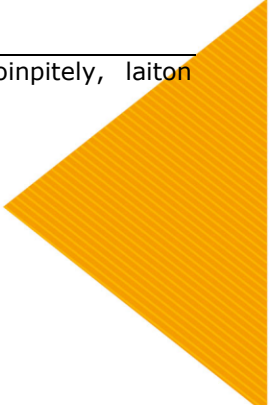

Rikostaustatieto olisi merkittävä apu eri viranomaisille yritysten valvonnassa

Yrityksen vastuuhenkilön rikostaustaa koskevalla tiedolla olisi huomattava merkitys viranomaisvalvonnan kannalta. Rikostaustiedon saatavuus on kuitenkin rajoitettua myös viranomaisvalvonnassa ja esimerkiksi Verohallinto ei voi tällä hetkellä käyttää rikostaustatietoa riskienhallinnassa tai rekisteröinnissä. Eri lupa- ja rekisteriviranomaisten tulisi voida ottaa huomioon vastuuhenkilöiden rikostaustatiedot osana riskikartoitusta, arvioitaessa liiketoiminnan harjoittamista ja sen edellytyksiä. Selvityksestä on nähtävissä, että tiettyihin rikoksiin syyllistyneiden henkilöiden myöhemmässä yrityskäyttäytymisessä on havaittavissa selkeitä puutteita ja harmaan talouden riskitekijöitä.

Selvityksen havainnot tukevat osaltaan Harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan toimenpideohjelman vuosille 2016–2020 asetetuissa kärkihankkeissa toistuvia teemoja viranomaisten välisen tiedonvaihdon parantamisesta ja terveen kilpailun edistämisestä.

Avainsanat: Rikostausta, vastaaja-asema, veropetos, kirjanpitorikos, törkeä pahoinpitely, laitton uhkaus, törkeä huumausainerikos

SISÄLTÖ

1	SELVITYKSEN TARKOITUS	1
1.1	KOHDEJOUKKO.....	1
1.2	KYTKENNÄT	3
1.3	VERTAILUJOUKKO.....	3
2	PERUSTIETOJA.....	4
2.1	OIKEUDELLINEN MUOTO	4
2.2	TOIMIALA	5
2.3	ALUEJAKAUMA.....	6
2.4	TOIMIVUUS.....	7
2.5	TOIMINTA-AIKA	9
3	VELVOITTEIDEN HOITO	11
3.1	VEROVELVOITTEET	11
3.2	VEROTARKASTUKSET.....	12
3.3	MAKSUPUUTTEET	12
4	TALouden HÄIRIÖTIEDOT	14
4.1	KONKURSSIT JA SANEERAUKSET.....	14
4.2	ULOSOTTOASIA.....	14
5	YHTEENVETO	15

1 SELVITYKSEN TARKOITUS

Harmaan talouden selvitysyksikön lakisääteisenä tehtävänä on tutkia, tuottaa ja jakaa tietoa harmaasta taloudesta.¹ Selvitysyksikön laatimissa selvityksissä kuvataan harmaan talouden ilmiöitä ja niiden vaikutuksia yksilöimättä organisaatiota tai siihen liittyvää henkilöä.

Tässä selvityksessä tarkastellaan yritysten vastuuhenkilöiden rikostaustiedon merkittävyyttä harmaan talouden torjunnassa. Rikostaustiedon hyödynnettävyys on varsin rajoitettua viranomaisvalvonnassa ja esimerkiksi Verohallinto ei voi tällä hetkellä käyttää rikostaustatietoa riskienhallinnassa tai yritysten rekisteröinnissä.

Selvityksen tarkoituksena on vastata kysymykseen, olisiko yrityksen vastuuhenkilön tai omistajan rikostaustaa koskevalla tiedolla sellaista merkitystä, joka viranomaisten tulisi voida ottaa huomioon arvioitaessa henkilön liiketoiminnan harjoittamista ja sen edellytyksiä. Tavoitteena on selvittää, onko tietyistä rikoksista vastaajana olleiden henkilöiden myöhemmässä liiketoiminnassa ja muussa maksukäyttäytymisessä harmaan talouden riskitekijöitä.

Selvitys tukee osaltaan Harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan toimenpideohjelman vuosille 2016–2020 asetetuissa kärkihankkeissa toistuvia teemoja viranomaisten välisen tiedonvaihdon parantamisesta ja terveen kilpailun edistämisestä. Mikäli selvityksestä on nähtävissä, että tiettyihin rikoksiin syyllistyneiden henkilöiden myöhemmässä yrityskäyttäytymisessä on havaittavissa selkeitä puutteita ja harmaan talouden riskitekijöitä, tällä voisi olla merkitystä muun muassa lainsäädännön ja eri lupaharkintamenettelyjen kehittämisen kannalta.

1.1 KOHDEJOUKKO

Selvitystä varten on pyydetty Oikeusrekisterikeskukselta tieto niistä henkilöistä, jotka ovat olleet vastaajina käräjäoikeudessa 1.1.-30.6.2013 seuraavissa rikosnimikkeissä:

- veropetos ja törkeä veropetos
- kirjanpitorikos ja törkeä kirjanpitorikos
- törkeä pahoinpitely
- laiton uhkaus
- törkeä huumausainerikos.

Koska käytettävissä on ollut vain vastaajatieto, on mahdollista, ettei kaikille lähtöjoukkoon poimituneille henkilöille ole annettu syyksilukevaa tuomiota. Käytettävissä ei ole ollut myöskään tietoa tuomioiden lainvoimaisuudesta. On myös mahdollista, että henkilö on ollut vastaajana useasta eri listatusta rikoksesta ja myös listauksen ulkopuolisista rikoksista. Selvityksestä ilmenee, kuinka moni kohdejoukon muodostajaksi valikoituneista henkilöistä on ollut vastaajana kyseisenä ajanjaksona useammassa kuin vain yhdessä edellä olevassa luettelossa olevista rikoksista.

Selvityksessä on verrattu listattuja rikosnimikkeitä ja arvioitu, onko niihin liittyvien henkilöiden yritystoiminnassa nähtävissä jotain yhdenmukaisuuksia ja ominaispiirteitä. Tarkastelun helpottamiseksi rikokset on ryhmitelty talousrikoksiksi (veropetos, törkeä veropetos, kirjanpitorikos ja törkeä kirjanpitorikos) ja muiksi rikoksiksi (törkeä pahoinpitely, laiton uhkaus ja törkeä huumausainerikos).

¹ Laki Harmaan talouden selvitysyksiköstä (21.12.2010/1207)

Oikeusrekisterikeskuksesta toimitettiin nimi- ja syntymäaikatieto yhteensä 2 145 vastaajalle. Heistä pystyttiin Verohallinnossa tunnistamaan nimen ja syntymäajan yhdistelmällä 1 979 (92 %). Näistä organisaatiohenkilöasemassa² on 528 henkilöä. Kohdejoukon 528 organisaatiohenkilöllä on ollut vastaaja-asema edellä määritellyissä rikosnimikkeissä yhteensä 551 kertaa.

Organisaatiohenkilöaseman alkamisessa ratkaisevaksi ajankohdaksi on koko selvityksessä valittu 1.7.2013, koska kaikki organisaatiohenkilöt ovat olleet vastaaja-asemassa varmuudella ennen tätä ajankohtaa (vastaajatiedot pyydetty tarkastelujaksolta 1.1.-30.6.2013). Organisaatiohenkilöitä, joiden vastaaja-asema on alkanut 1.7.2013 alkaen, on 168. Näillä organisaatiohenkilöllä on ollut vastaaja-asema edellä määritellyissä rikosnimikkeissä yhteensä 178 kertaa.

Taulukko 1. Organisaatiohenkilöiden rikosnimikkeet Lähde: Ork 02/2017

Rikosnimike	Organisaatiohenkilöitä	Osuus
Talousrikokset		83
... Kirjanpitorikos/ Törkeä kirjanpitorikos		65
... Veropetos/ Törkeä veropetos		18
Muut rikokset		95
... Laiton uhkaus		39
... Törkeä huumausainerikos		24
... Törkeä pahoinpitely		32
Yhteensä		178

Taulukosta 1 ilmenee, miten organisaatiohenkilöihin liitetyt rikosnimikkeet ovat jakautuneet.

Taulukko 2. Yritysten ja organisaatiohenkilöiden sekä niihin kohdistuvien rikosnimikkeiden määrät (kpl) Lähde: Ork 02/2017

Yrityksiä	262
Yrityksiin kohdistuvat rikosnimikkeet	277
Yritykset, joihin kohdistuu kohdejoukon kaksi eri organisaatiohenkilöä	2
Organisaatiohenkilöiden kytkennät yrityksiin	351
Organisaatiohenkilöitä	168
Organisaatiohenkilöiden rikosnimikkeet	178

Taulukon 2 perusteella kohdejoukkoon kuuluu yhteensä 262 yritystä. Kohdejoukon organisaatiohenkilöillä on siis kytkentöjä yhteensä 262 yritykseen. Yrityksiin kohdistuvilla rikosnimikkeillä kuvataan ensinnäkin sitä, että yritykseen voi liittyä monta kohdejoukkoon kuuluvaa organisaatiohenkilöä. Tämän lisäksi yrityksessä voi olla yksi tai useampi kohdejoukkoon kuuluva organisaatiohenkilö, jolla on enemmän kuin yksi listauksen mukainen rikosnimike tarkasteluaajajaksolla.

² Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 1207/2010 2 §:n mukaan organisaatiohenkilöllä tarkoitetaan liiketoimintakiellosta annetun lain (1059/1985) 2 §:ssä tarkoitettua henkilöä tai sellaista omistajaa, joka yksin tai yhdessä ylenevässä tai alenevassa sukulaissuhteessa olevan henkilön, aviopuolison, rekisteröidyssä parisuhteessa toisen osapuolen tai samassa taloudessa asuvan henkilön kanssa omistaa vähintään 10 prosenttia yhteisön pääomasta tai heillä on vastaava osuus yhteisön äänimäärästä.

1.2 KYTKENNÄT

Kytkenällä tarkoitetaan henkilöiden ja yritysten omistukseen tai päätösvaltaan perustuvaa liityntää toisiinsa. Kytkenät muodostavat yritysryppäitä. Yritysryppäs on saman omistajatahon tai intressipiirin määräysvallassa oleva kahden tai useamman yrityksen toiminnallinen yhteenliittymä tai yhtiöiden joukko. Määräysvalta yhtiössä perustuu joko suoraan omistajuuteen tai sellaiseen päätösvaltaan käyttöön, joka voidaan rinnastaa tosiasialliseen omistajavaltaan.

Vaikka yritystoiminnan hajauttaminen useaan eri yritykseen on täysin laillista liiketoiminnan suunnittelua, yritysten korkea rypästymisaste on osoittautunut yhdeksi harmaan talouden riskitekijäksi. Esimerkkinä tästä voidaan esittää vuosina 2008–2012 Verohallinnossa toteutettu rakennusalan verovalvontahanke. Hankkeessa ilmenneiden rikostapausten tuomituista vahingonkorvauksista noin 80 prosenttia oli aiheutunut rypäsmuotoisesta toiminnasta.³

Harmaan talouden selvitysyksikön selvitysten perusteella taustahenkilöiden aiemmat häiriöt vaikuttavat heidän muuhunkin yritystoimintaansa negatiivisesti. Selvityksistä ilmenee, että vastuuhenkilöt tuovat usein omien laiminlyöntiensä riskit yrityksen liiketoimintaan. Lähipiirin verovelka ja konkurssit nostavat huomattavasti sidosyritysten riskiä verovelkaantua ja joutua konkurssimenettelyyn, eli velat seuraavat yrittäjää.⁴

Taulukko 3. Organisaatiohenkilöiden kytkentöjen jakautuminen yritysten lukumäärän mukaan jaoteltuna
Lähde: Ork 02/2017

Kytkentöjä	Organisaatiohenkilö	Osuus
1 yritykseen	71	42 %
2 yritykseen	40	24 %
3 yritykseen	14	8 %
4–10 yritykseen	38	23 %
yli 10 yritykseen	5	3 %
Yhteensä	168	100 %

Kohdejoukon organisaatiohenkilöiden sisäinen rypästymisaste (kytkös kahteen tai useampaan kohdejoukon yritykseen) on lähes 60 %, jota voidaan pitää varsin korkeana. Vertauksena vuonna 2013 kaupparekisteriin merkityistä (suppean määritelmän mukaisista) vastuuhenkilöistä noin 26 prosentilla oli kaksi tai useampia yritysytteyksiä.⁵

1.3 VERTAILUJOUKKO

Vertailujoukko on muodostettu Verohallinnon rekisteritietojen avulla. Joukossa ovat yritykset, jotka ovat 1.7.2013 jälkeen vähintään yhdessä Verohallinnon seuraavista

³ Harmaan talouden selvitysyksikkö: Asiantuntijakirjoitus 13/2014 Rakennusalan tekotapaselvitys.

⁴ Viranomaisten tiedonsaantioikeudet yrityksen lähipiirin kytkennöistä ja velvoitteiden hoidosta, Harmaan talouden selvitysyksikkö 27.10.2015; Korkea rypästymisaste on osoittautunut yhdeksi harmaan talouden esiintymisen riskitekijäksi ja tuottaa usein ongelmia valvontaviranomaisille. Harmaan talouden selvitysyksikön julkaisu: Harmaa talous 2012, s. 15.

⁵ Suppea kaupparekisterivastuuhenkilöiden määritelmä: kaupparekisterisuhteista on huomioitu elinkeinonharjoittaja, yhtiömiestä, hallituksen jäsen, puheenjohtaja tai toimitusjohtaja tai yhtiön johtaja tai toimitusjohtaja tai prokuristi. Osakkaita ei ole huomioitu. Ks. Harmaan talouden selvitysyksikön selvitys 4/2015: Elinkeinoiminnan verovelat osaraportti II, s. 41.

rekistereistä; ennakkoperintä-, alv- tai työnantajarekisteri sekä Kaupparekisteri, ja joilla ei ole rekisteröintitiedon päättymispäivää. Lisäksi elinkeinonharjoittajilla elinkeinotoimintakausi ja muilla oikeudellisilla muodoilla totaalinen toimintakausi on voimassa tai päätynyt 1.7.2013 jälkeen.

Rekisteritietojen perustella määritelty toimivuus ei kuvaa yrityksen tosiasiallista toimintaa. Kuitenkin suurin osa rekisteritietojen perusteella toimivaksi määritellyistä yrityksistä toimii myös aidosti.

Vertailujoukko on myös rajattu samoihin oikeudellisiin muotoihin ja toimialoihin kuin kohdejoukon yritykset. Vertailujoukossa on 260 965 yritystä ja se sisältää myös kohdejoukon toimivat yritykset.

2 PERUSTIETOJA

Perustiedot-osiossa tarkastellaan kohdejoukon alueellista jakautumista, oikeudellisia muotoja, rekisteröintejä, toimialajakaumaa ja toiminta-aikaa. Näiden tietojen avulla saadaan yleiskuva kohdejoukon yrityksistä.

2.1 OIKEUDELLINEN MUOTO

Oikeudellisella muodolla yksilöidään luonnollisen ja juridisen henkilön oikeudellinen asema. Selvityksissä käytettävä oikeudellinen muoto on Verohallinnon käyttämä oikeudellinen muoto, joka eroaa joiltain osin kaupparekisterin yhtiömuodosta. Selvityksissä käytettävä oikeudellinen muoto on poimintahetken tieto.

Taulukko 4. Kohdejoukon yritysten oikeudellinen muoto Lähde: Vero 03 ja 11/2017

	Kohdejoukko	Osuus	Vertailujoukko
Elinkeinoharjoittaja	56	21 %	39 %
Henkilöyhtiö	5	2 %	7 %
Osakeyhtiö	136	52 %	46 %
Muut yhtiömuodot *	65	25 %	8 %
Yhteensä	262	100 %	100 %

* Yhdistykset, säätiöt, ulkomaiset, muut

Vertailujoukon yrityksiin verrattaessa kohdejoukon yrityksissä korostuvat osakeyhtiöt sekä muut yhtiömuodot. Muut yhtiömuodot olivat pääasiassa asunto-osakeyhtiöitä, kiinteistöyhtiöitä sekä kiinteistöosakeyhtiöitä.

Taulukko 5. Rikosnimikkeet yrityksen oikeudellisen muodon mukaan jaoteltuna

Lähde: Ork 02/2017, Vero 03/2017

Rikosnimike	Elinkeino- harjoittaja	Henkilöyhtiö	Osakeyhtiö	Muut yhtiömuodot
Talousrikokset	25	1	84	27
... Kirjanpitorikos/ Törkeä kirjanpitorikos	22	1	63	21
... Veropetos/ Törkeä veropetos	3	-	21	6
Muut rikokset	36	4	58	42
... Laiton uhkaus	17	2	26	18
... Törkeä huumausainerikos	6	2	19	11
... Törkeä pahoinpitely	13	-	13	13
Yhteensä	61	5	142	69

Taulukossa 5 tarkastellaan, miten eri rikosnimikkeet jakautuvat yritysten oikeudellisen muodon mukaan jaoteltuna. Selvitystä luettaessa on otettava huomioon, ettei taulukoissa esitettyjä lukuja ole tarkoitettu vertailtavaksi selvityksen muihin taulukoihin. Näin siksi, että yhdellä henkilöllä olevat eri rikosnimikkeet ja liittynyt eri organisaatioihin johtavat siihen, etteivät luvut ole enää samassa suhteessa toisiinsa tarkastelukulman muutoksen jälkeen.

Taulukkoa 5 tulkittaessa on huomioitava, että koko kohdejoukolla on yhteensä 178 rikosnimikettä. Niihin liittyvät organisaatiohenkilöt voivat liittyä esimerkiksi yhdeksään yritykseen, joten tästä yhdestä nimikkeestä tulee taulukkoon yhdeksän osumaa. Jos tällaisella yhdeksään yritykseen kytkeytyvällä henkilöllä on ollut kaksi nimikettä, osumia on yhteensä 18. Siksi rikosnimikkeiden määrä yhteenlaskettuna on 277 kpl eikä 178, mikä olisi oikea määrä.

Yritysmuodot jakautuvat tasaisesti rikosnimikeryhmien välillä. Talousrikokset ovat korostuneessa asemassa osakeyhtiöissä. Muut rikokset -ryhmässä on puolestaan paljon muita yritysmuotoja, pääasiassa siis kiinteistöjen hallintaan liittyviä yritysmuotoja.

2.2 TOIMIALA

Toimiala on taloudellista toimintaa harjoittavan yrityksen tai ammatinharjoittajan pääasiallisen toiminnan perusteella määräytyvä elinkeinoluokka. Toimialat luetellaan toimialaluokituksessa. Suomessa tällä hetkellä käytetty toimialaluokitus on nimeltään Toimialaluokitus 2008 eli TOL 2008.

Taulukko 6. Kohdejoukon yritysten toimialat

Lähde: VerO 03 ja 11/2017

	Kohdejoukko	Osuus	Vertailujoukko
00 Tuntematon	1	0 %	0 %
01-03 Maatalous	3	1 %	1 %
05-09 Kaivostoiminta			
10-33 Teollisuus	8	3 %	2 %
35 Energia			
36-39 Ympäristö	1	0 %	0 %
41-43 Rakentaminen	58	22 %	21 %
45-47 Kauppa	33	13 %	8 %
49-53 Kuljetus	7	3 %	8 %
55-56 Majoitus ja ravintola	11	4 %	6 %
58-63 Informaatio	9	3 %	5 %
64-66 Rahoitus	8	3 %	3 %
68 Kiinteistö	67	26 %	11 %
69-75 Ammatti ja tiede	18	7 %	16 %
77-82 Hallinto ja tuki	19	7 %	5 %
84 Julkinen			
85 Koulutus	6	2 %	3 %
86-88 Terveys ja sosiaali	3	1 %	6 %
90-93 Taide ja viihde	7	3 %	3 %
94-96 Muut palvelut	3	1 %	3 %
97-99 Muut			
Yhteensä	262	100 %	100 %

Kohdejoukon yritysten toimialaluokittelussa korostuvat kiinteistöala, kauppa sekä rakentaminen – kiinteistöala ja kauppa korostuvat erityisesti suhteessa vertailujoukkoon.

Kiinteistöalan korostuminen johtuu osin kohdejoukon rakenteesta; kohdejoukon yrityksissä oli paljon kiinteistöjen hallintaan kytkeytyviä yritysmuotoja.

Taulukko 7. Toimialat rikosnimikkeittäin jaoteltuna Lähde: Ork 02/2017, Vero 03/2017

Rikosnimike	41-43 Rakentaminen	45-47 Kauppa	49-96 Palvelut pl. Kauppa	Muut*
Talousrikokset	29	13	90	5
... Kirjanpitorikos/ Törkeä kirjanpitorikos	24	8	72	3
... Veropetos/ Törkeä veropetos	5	5	18	2
Muut rikokset	33	20	79	8
... Laiton uhkaus	15	10	34	4
... Törkeä huumausainerikos	7	2	28	1
... Törkeä pahoinpitely	11	8	17	3
Yhteensä	62	33	169	13

* 01-03 Maatalous, 05-39 Teollisuus ja Kaivostoiminta, 00 Tuntematon

Toimialojen 49-96 osalta erottuu molemmissa rikosluokissa selvästi kiinteistöalan toiminta. Kiinteistöalalle osuu yhteensä 71 rikosnimikettä, mikä on 26 % kaikista kohdejoukon yrityksiin kohdistuvista rikosnimikkeistä.

2.3 ALUEJAKAUMA

Maakunnat on ryhmitelty Tilastokeskuksen käyttämää suuraluejakoa mukaillen. Tarkastelussa Uusimaa on erotettu muusta Etelä-Suomesta omaksi suuralueeksi, koska yritystoiminta on keskittynyt Uudellemaalle ja sen yritystoiminnan volyyymi on selvästi muita maakuntia suurempi. Lisäksi yritykset, joiden kotipaikka on ulkomailla, ovat omana ryhmänään. Määräävä tekijä yrityksen sijoittumisessa alueelle on yrityksen kotipaikka tietojen poiminnan hetkellä.

Taulukko 8. Yritysten sijoittuminen suuralueisiin Lähde: Vero 03 ja 11/2017

	Kohdejoukko	Osuus	Vertailujoukko
Uusimaa	124	47 %	37 %
Muu Etelä-Suomi	34	13 %	20 %
Länsi-Suomi	59	23 %	24 %
Itä-Suomi	14	5 %	9 %
Pohjois-Suomi	27	10 %	10 %
Muut*	4	2 %	1 %
Yhteensä	262	100 %	100 %

* Ahvenanmaa, ulkomaat, ei tietoa

Suuraluetarkastelussa Uusimaa korostuu, myös suhteessa vertailujoukkoon.

Taulukko 9. Rikosnimikkeiden jakautuminen yritysten sijoittumisen mukaan

Lähde: Ork 02/2017, Vero 03/2017

Rikosnimike	Uusimaa	Muu Etelä-Suomi	Länsi-Suomi	Itä-Suomi	Pohjois-Suomi	Muut*
Talousrikokset	65	16	33	8	13	2
... Kirjanpitorikos/ Törkeä kirjanpitorikos	50	13	28	6	9	1
... Veropetos/ Törkeä veropetos	15	3	5	2	4	1
Muut rikokset	67	18	29	6	17	3
... Laiton uhkaus	27	12	11	3	10	
... Törkeä huumausainerikos	25	2	5	3	1	2
... Törkeä pahoinpitely	15	4	13	-	6	1
Yhteensä	132	34	62	14	30	5

* Ahvenanmaa, ulkomaat, ei tietoa

Rikosnimikkeiden kautta tarkasteltuna Uusimaan lisäksi myös Länsi-Suomi näyttäisi korostuvan, esimerkiksi suhteessa Muuhun Etelä-Suomeen.

2.4 TOIMIVUUS

Toimivuutta on selvitetty Verohallinnon rekisteritietojen avulla. Toimiviksi on luokiteltu yritykset, jotka ovat vähintään yhdessä Verohallinnon seuraavista rekistereistä – ennakkoperintä-, alv- tai työnantajarekisteri – tai jotka ovat merkittynä satunnaisesti työnantajaksi.

Mikäli yrityksellä ei ole voimassaolevaa rekisteröintiä jossakin edellä mainituista rekistereistä, yritys luokitellaan toimimattomaksi. Toimimattomat yritykset on edelleen jaettu lakanneisiin, toimintansa lopettaneisiin ja niihin, joilta ei löydy toiminnan aloitustietoa.

Rekisteritietojen perustella määritelty toimivuus ei kuvaa yrityksen tosiasiallista toimintaa. Kuitenkin suurin osa rekisteritietojen perusteella toimivaksi määritellyistä yrityksistä toimii myös aidosti.

Taulukko 10. Yritysten rekisterissä toimivuus

Lähde: Vero 03 ja 11/2017

	Kohdejoukko	Osuus	Vertailujoukko
Rekisterissä toimiva	114	44 %	77 %
Rekisterissä toimimaton	148	56 %	23 %
... Lopettanut	70	27 %	8 %
... Lakannut	40	15 %	15 %
... Ei toimintatietoa	38	15 %	77 %
Yhteensä	262	100 %	100 %

Yli puolet kohdejoukon yrityksistä oli Verohallinnon rekistereiden perusteella luokiteltavissa toimimattomiksi. Vertailujoukon yrityksistä toimimattomia on noin neljännes.

Taulukko 11. Rikosnimikkeiden jakautuminen yritysten rekisterissä toimivuuden mukaan

Lähde: Ork 2/2017, Ver0 03/2017

Rikosnimike	Rekisterissä toimiva	Rekistereissä toimimaton			
		Lopettanut	Lakannut	Ei toimintatietoa	Yht.
Talousrikokset	61	40	20	16	76
... Kirjanpitorikos/ Törkeä kirjanpitorikos	49	28	17	13	58
... Veropetos/ Törkeä veropetos	12	12	3	3	18
Muut rikokset	55	36	26	23	85
... Laiton uhkaus	21	26	9	7	42
... Törkeä huumausainerikos	13	7	11	7	25
... Törkeä pahoinpitely	21	3	6	9	18
Yhteensä	116	76	46	39	161

Rikosnimikkeiden kautta tarkasteltuna havaitaan, että muut rikokset -ryhmän osalta yritysten toimimattomuus oli hieman yleisempää kuin talousrikoksissa.

Taulukko 12. Yritysten rekisteröinnit

Lähde: Ver0 03/2017 ja 11/2017

	Kohdejoukko		Vertailujoukko	
	Kyllä	Ei	Kyllä	Ei
Kaupparekisterissä	192 (73 %)	70 (27 %)	90 %	10 %
Ennakkoperintärekisterissä	89 (34 %)	173 (66 %)	70 %	30 %
Työnantajarekisterissä	49 (19 %)	213 (81 %)	25 %	76 %
Arvonlisäverorekisterissä	106 (40 %)	156 (60 %)	65 %	35 %
... liiketoiminnasta	95 (36 %)	167 (64 %)	60 %	40 %
... kiinteistönluovutus	10 (4 %)	252 (96 %)	8 %	92 %
... alkutuottaja	2 (1 %)	260 (99 %)	2 %	98 %

Kohdejoukon yritykset ovat huomattavasti harvemmin merkittyinä ennakkoperintärekisteriin tai arvonlisäverorekisteriin kuin vertailujoukon yritykset. Myös kaupparekisteriin kuulumisen oli harvinaisempaa.

Taulukko 13. Yritysten rekisteröinnit rikosnimikkeittäin

Lähde: Ork 2/2017, Ver0 11/2017

Rikosnimike	Kaupparekisteri	Ennakkoperintärekisteri	TA-rekisteri	ALV-rekisteri	ALV Liiketoiminnasta	ALV Kiinteistönluovutus	ALV Alkutuottaja
Talousrikokset	107	50	31	56	52	4	0
... Kirjanpitorikos/ Törkeä kirjanpitorikos	82	40	23	46	42	4	-
... Veropetos/ Törkeä veropetos	25	10	8	10	10	-	-
Muut rikokset	93	41	19	52	45	6	2
... Laiton uhkaus	46	15	9	19	18	-	1
... Törkeä huumausainerikos	24	9	3	12	7	6	-
... Törkeä pahoinpitely	23	17	7	21	20	-	1
Yhteensä	200	91	50	108	97	10	2

Rikosnimiketarkastelun perusteella talousrikostaustaiset kohdejoukon yritykset ovat muut rikokset -ryhmään verrattuna useammin työnantajarekisterissä.

Taulukko 14. Ennakkoperintärekisteristä poiston syyt 1.7.2013 jälkeen

Lähde: Vero 03/2017

Ennakkoperintärekisteristä poiston syyt	Kohdejoukko
Veroilmoitus laiminlyöty	9
Konkurssi	7
Toiminta lopetettu	6
Yhteisöä johtavan aiemmat laiminlyönnit	5
Muu olennainen laiminlyönti	5
Muut ilmoitusvelvollisuudet laiminlyöty	3
Jäämäeriä	2
Rekisteröidyn aiemmat laiminlyönnit	2
Ei tulonhankkimistoimintaa	1
Sulautuminen	1

Kohdejoukon yrityksistä 41 oli poistettu Verohallinnon ennakkoperintärekisteristä. Verovelvoitteisiin tai muihin maksuvelvoitteisiin liittyvien laiminlyöntien vuoksi ennakkoperintärekisteristä oli poistettu yhteensä 33 yritystä.

2.5 TOIMINTA-AIKA

Toiminta-aika on määritelty Verohallinnon rekisteritietojen (ennakkoperintä-, alv- ja työnantajarekisterit) avulla. Toiminta alkaa, kun yritys rekisteröityy ennakkoperintä-, alv- tai työnantajarekisteriin. Toiminta päättyy, kun yrityksen kaikki rekisteröinnit ovat päättyneet.

Yrityksen lyhyt toiminta-aika voi joissain tapauksissa johtua harmaan talouden toiminnasta, jossa näitä ns. lyhyen elinkaaren yrityksiä käytetään julkisten velvoitteiden välttämistarkoituksessa.⁶

Taulukko 15. Yritysten toiminta-ajat

Lähde: Vero 03 ja 11/2017

	Kohdejoukko	Osuus	Vertailujoukko
Alle 1,5 vuotta	78	30 %	10 %
1,5-3 vuotta	42	16 %	11 %
3-5 vuotta	26	10 %	12 %
5-10 vuotta	27	10 %	23 %
Yli 10 vuotta	47	18 %	45 %
Ei tietoa	42	16 %	0 %
Yhteensä	262	100 %	100 %

⁶ Rakennusalan tekotapaselvitys s. 20, Harmaan talouden selvitysyksikkö selvitys 22/2014; Romukauppa s. 26, Harmaan talouden selvitysyksikkö selvitys 16 / 2013.

Taulukko 15 osoittaa, että lähes puolet sellaisista kohdejoukon yrityksistä, joissa organisaatiohenkilöasema on alkanut 1.7.2013 jälkeen, on ollut lyhyen elinkaaren yrityksiä. Organisaatiohenkilöasema on siis alkanut rikosasiassa vastaajana olon jälkeen.

Taulukko 16. Yritysten toiminta-ajat rekisterissä toimivuuden mukaan

Lähde: Vero 03 ja 11/2017

	Alle 1,5 v.	1,5-3 v.	3-5 v.	5-10 v.	Yli 10 v	Ei tietoa	Yht.
Rekisterissä toimimaton	41	19	8	11	27	42	148
Rekisterissä toimiva	37	23	18	16	20		114
Yhteensä	78	42	26	27	47	42	262

Rekisterissä toimimattomista lyhyen elinkaaren (toiminta-aika alle 3 vuotta) yrityksistä 46 on perustettu 1.7.2013 tai myöhemmin.

Kohdejoukon rekistereissä toimimattomista yrityksistä vähintään 41 % on todennäköisesti jäänytkin lyhyen kaaren yrityksiksi. Rekistereissä toimivista yrityksistä 53 % oli tarkasteluhetkellä nuoria yrityksiä.

Taulukko 17. Rikosnimikkeiden jakautuminen yritysten toimintavuosien mukaan

Lähde: Ork 02/2017, Vero 03/2017

Rikosnimike	Alle 1,5	1,5-3	3-5	5-10	Yli 10	Ei tietoa
Talousrikokset	29	23	15	19	33	18
... Kirjanpitorikos/ Törkeä kirjanpitorikos	20	19	14	14	26	14
... Veropetos/ Törkeä veropetos	9	4	1	5	7	4
Muut rikokset	55	22	12	9	17	25
... Laiton uhkaus	23	8	6	6	13	7
... Törkeä huumausainerikos	16	6	5	2	2	7
... Törkeä pahoinpitely	16	8	1	1	2	11
Yhteensä	84	45	27	28	50	43

Rikosnimikkeittäin tarkasteltuna lyhyen elinkaaren yrityksiä oli enemmän muiden rikosten puolella (55 %) kuin talousrikosten puolella (38 %).

3 VELVOITTEIDEN HOITO

Velvoitteidenhoidolla tarkoitetaan yritysten lakisääteisten rekisteröitymis-, ilmoitus-, maksuja vakuuttamisvelvoitteiden hoitamista. Lakisääteinen velvoitteiden hoitaminen liittyy veroihin, tullin perimiin maksuihin sekä eläke-, työttömyys- ja tapaturmavakuuttamiseen.

Puutteet ja laiminlyönnit lakisääteisten velvoitteiden hoitamisessa ilmenevät muun muassa arvioverotuksena, verotarkastuksen havaintoina sekä vero- tai tullivelkana. Ilmoitus- ja maksupuutteiden korkea suhteellinen osuus joukossa kertoo joukon kohonneesta harmaan talouden riskistä.

3.1 VEROVELVOITTEET

Taulukko 18. Arvioverotettujen lukumäärä

Lähde: Vero 03/2017

Kohdejoukko	2014		Vertailu- joukko	2015		Vertailu- joukko
		Osuus			Osuus	
On arvioverotus (alv/ta/tulovero)	28	11 %	3 %	44	17 %	3 %
Tulovero	25	10 %	2 %	37	14 %	2 %
Arvonlisäverotus	14	5 %	2 %	15	6 %	1 %
Työnantajamaksut	7	3 %	0 %	8	3 %	0 %
Ei arvioverotusta	234	89 %	97 %	218	83 %	97 %
	262	100 %	100 %	262	100 %	100 %

Arvioverotettujen yritysten osuus kohdejoukon yrityksissä on keskimäärin viisinkertainen vertailujoukkoon nähden. Yleisesti ottaen arvioverotuksen tavallisin syy on verovelvollisen ilmoituslaiminlyönti.

Taulukko 19. Arvioverotettujen lukumäärä rikosnimikkeittäin

Lähde: Ork 02/2017, Vero 03/2017

Rikosnimike	2014					2015				
	On arvio- verotus	Tulo- vero	Arvon- lisä- verotus	Työn- antaja- maksut	Ei arvio- verotusta	On arvio- verotus	Tulo- vero	Arvon- lisä- verotus	Työn- antaja- maksut	Ei arvio- verotusta
Talousrikokset	15	13	7	2	122	29	23	7	6	108
... Kirjanpitorikos/ Törkeä kirjanpitorikos	12	10	7	2	95	25	21	7	4	82
... Veropetos/ Törkeä veropetos	3	3			27	4	2		2	26
Muut rikokset	15	14	9	7	125	18	16	9	3	122
... Laiton uhkaus	5	5	2	1	58	5	4	2		58
... Törkeä huumausainerikos	7	7	5	4	31	7	7	3		31
... Törkeä pahoinpitely	3	2	2	2	36	6	5	4	3	33
Yhteensä	30	27	16	9	247	47	39	16	9	230

Rikosnimikkeittäin jaoteltuna arvioverotustapaukset jakautuvat melko tasaisesti talousrikosten ja muiden rikosten välillä. Kirjanpitorikosten osalla arvioverotus on muita tavallisempaa.

Taulukko 19. Arvioverotettujen lukumäärä rikosnimikkeittäin

Lähde: Ork 02/2017, Vero 03/2017

Rikosnimike	2014					2015				
	On arvio-verotus	Tulo-vero	Arvon-lisä-verotus	Työn-antaja-maksut	Ei arvio-verotusta	On arvio-verotus	Tulo-vero	Arvon-lisä-verotus	Työn-antaja-maksut	Ei arvio-verotusta
Talousrikokset	15	13	7	2	122	29	23	7	6	108
... Kirjanpitorikos/ Törkeä kirjanpitorikos	12	10	7	2	95	25	21	7	4	82
... Veropetos/ Törkeä veropetos	3	3			27	4	2		2	26
Muut rikokset	15	14	9	7	125	18	16	9	3	122
... Laiton uhkaus	5	5	2	1	58	5	4	2		58
... Törkeä huumausainerikos	7	7	5	4	31	7	7	3		31
... Törkeä pahoinpitely	3	2	2	2	36	6	5	4	3	33
Yhteensä	30	27	16	9	247	47	39	16	9	230

Rikosnimikkeittäin jaoteltuna arvioverotustapaukset jakautuvat melko tasaisesti talousrikosten ja muiden rikosten välillä. Kirjanpitorikosten osalla arvioverotus on muita tavallisempaa.

3.2 VEROTARKASTUKSET

Taulukko 20. Verotarkastukset

Lähde: Vero 03/2017

	Kohdejoukko	Osuus	Vertailujoukko
Tarkastettuja yrityksiä	22	8 %	4 %
Tarkastuksia	23		
... Harmaan talouden tarkastukseksi merkitty	12		

Kohdejoukon yrityksiin on suoritettu verotarkastuksia useammin kuin vertailujoukon yrityksiin. Verotarkastuksista harmaan talouden tarkastusten osuus on yli 50 %. Vuositasolla kaikista Verohallinnon tekemistä verotarkastuksista alle neljäsosa on ollut harmaan talouden tarkastuksia.

Tarkastettujen yritysten organisaatiohenkilöiden rikosnimikkeet jakautuvat niin, että talousrikoksista on 15 rikosnimikettä ja muista rikoksista 8.

3.3 MAKSUPUUTTEET

Taulukko 21. Verovelka

Lähde: Verohallinto 11/2017

	Kohdejoukko	Osuus	Vertailujoukko
Verovelkaa	132	50 %	30 %
Ei verovelkaa	130	50 %	70 %
Yhteensä	262	100 %	100 %

Yrityksen verovelka on kohdejoukon yrityksillä huomattavasti yleisempää kuin vertailujoukolla.

Taulukko 22. Verovelka ja maksujärjestely

Lähde: Verohallinto 11/2017

	Kohdejoukko		Kohdejoukko, € yhteensä	Vertailujoukko, yritysten osuus
Verovelka < 5 000 euroa	48	18 %	54 378	20 %
Verovelka > 5 000 euroa, ei maksujärjestelyä	82	31 %	5 072 915	9 %
Verovelka > 5 000 euroa, on maksujärjestely	2	1 %	35 292	1 %
Ei verovelkaa	130	50 %		70 %
Yhteensä	262	100 %	5 162 584	100 %

Hoitamattomien, eli ilman maksujärjestelyä olevien verovelkojen osuus on myös merkittävästi suurempi kohdejoukon yrityksillä, noin 3,5-kertainen vertailujoukon yrityksiin nähden.

Taulukko 23. Verovelka ja maksujärjestely rikosnimikkeittäin

Lähde: Verohallinto 11/2017

	< 5 000 €	> 5 000, ei maksu- järjestelyä	> 5 000, on maksu- järjestely	Ei verovelkaa
Talousrikokset	21	54	-	62
... Kirjanpitorikos/ Törkeä kirjanpitorikos	18	39	-	50
... Veropetos/ Törkeä veropetos	3	15	-	12
Muut rikokset	29	34	2	75
... Laiton uhkaus	14	12	2	35
... Törkeä huumausainerikos	8	11		19
... Törkeä pahoinpity	7	11		21
Yhteensä	50	88	2	137

Rikosnimiketarkastelussa yli 5 000 euron hoitamattomat verovelat ovat yleisempiä talousrikoksissa kuin muiden rikosten ryhmässä.

Taulukko 24. Verovelkaluokittelu

Lähde: Verohallinto 11/2017

	Kohdejoukko		Kohdejoukko, € yhteensä	Vertailujoukko, yritysten osuus
Verovelka alle 5 000 euroa	48	18 %	54 378	20 %
Verovelka 5 000 – 10 000 euroa	14	5 %	96 080	3 %
Verovelka 10 000 – 20 000 euroa	24	9 %	348 270	2 %
Verovelka 20 000 – 30 000 euroa	10	4 %	259 880	1 %
Verovelka 30 000 – 100 000 euroa	22	8 %	1 409 701	2 %
Verovelka yli 100 000 euroa	14	5 %	2 994 276	1 %
Ei verovelkaa	130	50 %		70 %
Yhteensä	262	100 %	5 162 584	100 %

Suuret, yli 30 000 euron verovelat olivat kohdejoukon yrityksillä suhteellisesti selvästi yleisempiä kuin vertailujoukon yrityksillä.

4 TALOUDEN HÄIRIÖTIEDOT

Yrityksen ja sen vastuuhenkilöiden maksukyvyttömyyttä koskevat tiedot eivät suoraan ennakoita harmaata taloutta mutta esimerkiksi vastuuhenkilöiden konkurssitiedot ovat merkityksellisiä yritysten luotettavuutta arvioitaessa. Maksukyvyttömyysmenettelyiden, kuten konkurssin ja yrityssaneerauksen taustalta voi joissain tilanteissa löytyä harmaata taloutta ja talousrikollisuutta.

4.1 KONKURSSIT JA SANEERAUKSET

Taulukko 25. Konkurssi- ja/tai saneerausvaiheita

Lähde: Verohallinto 11/2017

	Kohdejoukko	Osuus	Vertailujoukko
Konkurssi- ja/tai saneerausvaiheita	9	3 %	1 %
... Konkursisivaiheita	8	3 %	1 %
... Saneerausvaiheita	1	0 %	0 %
Ei konkurssi- ja/tai saneerausvaiheita	253	97 %	99 %
Yhteensä	262	100 %	100 %

Kohdejoukon yrityksillä oli kolme kertaa useammin konkurssivaiheita kuin vertailujoukon yrityksillä.

Konkurssi- ja saneerausvaiheisten yritysten organisaatiohenkilöillä on kuusi rikosnimikettä talousrikoksista (törkeä kirjanpitorikos 3 kpl, törkeä veropetos 3 kpl) sekä muista rikoksista kaksi laitonta uhkausta ja yksi törkeä huumausainerikos -rikosnimike.

4.2 ULOSOTTOASIAT

Taulukko 26. Ulosoton avoimet asiat ja esteet

Lähde: Ulosotto 10/2017

	Lkm	Osuus	Hakijan saatava	Hakijalle tilitetty
Kohdejoukon avoimet asiat	209		611 325	33 062
Yritykset, joilla avoimia asioita	19	7 %		
Yritykset, joilla esteitä	60	23 %		
Organisaatiohenkilöiden avoimet asiat	912		3 828 470	418 120
Organisaatiohenkilöt, joilla avoimia asioita	79	47 %		
Organisaatiohenkilöt, joilla esteitä	92	55 %		

Lähes neljänneksellä kohdejoukon yrityksistä oli ulosoton esteitä. Yli puolella kohdejoukon organisaatiohenkilöistä oli ulosotossa todettu este.

Taulukko 27. Rikosnimikkeiden jakautuminen organisaatiohenkilöiden ja yritysten ulosotossa oleviin avoimiin asioihin ja ulosoton esteisiin Lähde: Ulosotto 10/2017

Rikosnimike	Organisaatiohenkilö		Yritys	
	Avoimet asiat	Esteet	Avoimet asiat	Esteet
Talousrikokset	46	53	10	34
... Kirjanpitorikos/ Törkeä kirjanpitorikos	39	46	7	25
... Veropetos/ Törkeä veropetos	7	7	3	9
Muut rikokset	39	46	10	31
... Laiton uhkaus	14	15	3	17
... Törkeä huumausainerikos	8	13	1	9
... Törkeä pahoinpitely	17	18	6	5
Yhteensä	85	99	20	65

Vertailujoukosta ei ole haettu ulosoton tietoja. Valtakunnanvoudinvirasto ilmoittaa Findikaattorissa vuoden 2017 ulosottotiedoista seuraavasti: Vuoden 2017 ensimmäisellä puoliskolla oli ulosoton perintätoimien kohteena 449 512 velallista, mikä on 1,6 % enemmän kuin vastaavaan aikaan viime vuonna. Velallisista luonnollisia henkilöitä oli 404 930 (90 %) ja oikeushenkilöitä 44 582 (10 %).

Ulosotossa perintätoimien kohteena olevien oikeushenkilöiden suhde selvityksen vertailujoukkoon, eli 260 965 yritykseen, on 17 %. Tähän suhteutettuna kohdejoukon yritykset ovat tavallista useammin ulosottotoimenpiteiden kohteina.

5 YHTEENVETO

Selvityksen tarkoituksena oli vastata kysymykseen, olisiko yrityksen vastuuhenkilön tai omistajan rikostaustaa koskevalla tiedolla sellaista merkitystä, joka viranomaisten tulisi voida ottaa huomioon arvioitaessa henkilön liiketoiminnan harjoittamista ja sen edellytyksiä. Tavoitteena oli selvittää, onko tietyistä rikoksista vastaajana olleiden henkilöiden myöhemmässä liiketoiminnassa ja muussa maksukäyttäytymisessä nähtävissä harmaan talouden riskitekijöitä.

Selvityksen perusteella voidaan todeta, että organisaatiohenkilön rikostaustatieto vaikuttaa varsin negatiivisesti yritystoiminnan edellytyksiin.

Organisaatiohenkilöitä, joilla oli ollut selvityksen kohdejoukkoa varten muodostettu vastaaja-asema, oli yhteensä 168. Kohdejoukon organisaatiohenkilöillä oli kytkentöjä yhteensä 262 yritykseen.

Selvityksen perusteella voidaan tiivistää kohdejoukon organisaatiohenkilöiden yritysten ominaisuuksia seuraavasti:

- Kohdejoukon organisaatiohenkilöiden sisäinen rypästymisaste (kytkös kahteen tai useampaan kohdejoukon yritykseen) on varsin korkea, lähes 60 %
- Kohdejoukon henkilöihin kytkeytyvissä yrityksissä oli paljon lyhyen elinkaaren yrityksiä
- Yli puolet kohdejoukon yrityksistä oli Verohallinnon rekisteritietojen perusteella toimimattomia

- Kohdejoukon yritykset olivat huomattavasti harvemmin merkittyinä ennakkoperintärekisteriin tai arvonlisäverorekisteriin kuin vertailujoukon yritykset
- Verotukseen liittyvien laiminlyöntien vuoksi ennakkoperintärekisteristä oli poistettu yhteensä 26 kohdejoukon yritystä
- Kohdejoukon yrityksillä oli verovelkaa huomattavasti yleisemmin kuin vertailujoukolla
- Hoitamattomien, eli ilman maksujärjestelyä olevien verovelkojen osuus oli myös merkittävästi suurempi kohdejoukon yrityksillä, noin 3,5-kertainen vertailujoukon yrityksiin nähden
- Suuret, yli 30 000 euron verovelat olivat kohdejoukon yrityksillä suhteellisesti selvästi yleisempiä kuin vertailujoukon yrityksillä
- Arvioverotettujen yritysten osuus kohdejoukon yrityksissä on keskimäärin viisinkertainen vertailujoukkoon nähden
- Kohdejoukon yrityksistä yhteensä 8 % oli ollut verotarkastuksen kohteena. Harmaan talouden tarkastuksia oli yli 50 % kohdejoukon tarkastuksista
- Lähes neljänneksellä kohdejoukon yrityksistä oli ulosoton esteitä. Yli puolella kohdejoukon organisaatiohenkilöistä oli ulosotossa todettu este. Kohdejoukon yritykset ovat tavallista useammin ulosottotoimenpiteiden kohteina
- Kohdejoukon yrityksillä oli kolme kertaa useammin konkurssivaiheita kuin vertailujoukon yrityksillä

Yhteenvetona voidaan todeta, että selvityksen perusteella yrityksen vastuuhenkilön tai omistajan rikostaustaa koskevalla tiedolla on huomattava merkitys viranomaisvalvonnan kannalta. Eri lupa- ja rekisteriviranomaisten tulisi voida ottaa huomioon henkilöiden rikostaustatiedot osana riskikartoitusta, arvioitaessa yrityksen liiketoiminnan harjoittamista ja sen edellytyksiä.

Kohdejoukon yrityksillä rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksupuutteet ovat tavanomaista yleisempiä ja voivat kohottaa harmaan talouden riskiä. Erityisesti yrityksen verovelka indikoi tutkitusti harmaan talouden riskiä. Tästä syystä yritysten häiriötietojen, niin rikostaustatietojen kuin verovelkojen ja muidenkin yrityksen taloudellista asemaa koskevien tietojen kartoittaminen on olennainen osa harmaan talouden ennaltaehkäisevää torjuntaa.

